

Deutsche Schule Helsinki

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (S2), luokat 1-4

HELSINGIN SAKSALAINEN KOULU
PÄIVITETTY 30.5.2023

Inhaltsverzeichnis

1.	S2-opetus Helsingin Saksalaisessa koulussa.....	2
2.	Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityinen tehtävä.....	2
3.	Oppimäärän erityinen tehtävä vuosiluokilla 1-2.....	3
3.1.	Ohjaus, eriyttäminen ja tuki suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1-2.....	4
3.2.	Oppilaan oppimisen arviointi suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1-2.....	4
3.3.	Oppimäärän tavoitteet ja keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2.....	4
4.	Oppimäärän erityinen tehtävä vuosiluokilla 3-4.....	11
4.1.	Ohjaus, eriyttäminen ja tuki suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3-4.....	11
4.2.	Oppilaan oppimisen arviointi suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3-4.....	11
4.3.	Oppimäärän tavoitteet ja keskeiset sisällöt vuosiluokalla 3.....	12
4.4.	Oppimäärän tavoitteet ja keskeiset sisällöt vuosiluokalla 4.....	16

1. S2-opetus Helsingin Saksalaisessa koulussa

Helsingin Saksalaisessa koulussa (DSH) kaksi kieltä ja kulttuuria kohtaavat. Tällaisessa kohtaamiskoulussa (Begegnungsschule) kaikki oppilaat opiskelevat saksan ja suomen kieltä pakollisena oppiaineena. Kouluun tullessaan oppilas aloittaa aineen opiskelun välittömästi. Suomea toisena kielenä (S2) opiskelevat ne oppilaat, joiden äidinkieli on jokin muu kieli kuin suomi, ruotsi tai saame.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävä, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppimisen arviointi koskevat myös suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää.

2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityinen tehtävä

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteena on tukea lapsen ja nuoren kasvua kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin. Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea tietoa sekä ymmärtää, tuottaa ja arvioi ja analysoi erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja suomenkielisiä tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan monikielisyyden kehittymistä sekä herättää kiinnostus ja tarjota välineitä kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Yhteistyössä kotien, oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa.

Suomen kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla, joita ovat kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen, ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielen -oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista ja oppilasta arvioidaan tämän oppimäärän mukaan. Koska

opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta. Tämä tarkoittaa sitä, että oppilas voi osallistua kokoaikaisesti suomi toisena kielenä ryhmän opetukseen tai opiskella pääsääntöisesti S2-ryhmässä ja siirtyä tarvittaessa oppilaan oppimista edistävien teemojen ajaksi suomi äidinkielenä ryhmään. Arviointi tapahtuu oppilaan oppimäärän arvioinnin mukaisesti. Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hänen äidinkieltensä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta. Oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan myös seuraavat näkökulmat:

- oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin tai joillakin kielitaidon osa-alueilla
- oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänelle opetetaan kokonaan tai osittain suomea toisena kielenä suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen sijaan. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Mikäli oppilaan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistensä ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä kyseinen opetus on järjestetty. Tärkeää on, että oppilas tulee osalliseksi samoista teksteistä ja tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat. Tarvittaessa eriytetään oman suomen kielen taitotason mukaisesti. Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Tarvittaessa laaditaan oppimissuunnitelma. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Oppilas voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos hänellä on riittävät edellytykset sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.

3. Oppimäärän erityinen tehtävä vuosiluokilla 1-2

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuuden opetuksen erityisenä tehtävänä on edistää kuuntelemisen, puhumisen, lukemisen ja kirjoittamisen perustaitoja yksilöllisten edellytysten pohjalta. Opetuksen tehtävänä on kiinnostuksen ja innostuksen herättäminen ja vahvistaminen monipuoliseen kielelliseen ilmaisuun. Vuosiluokilla 1-2 opetuksen painopiste on suomen kielen ja sen luku- ja kirjoitustaitojen perustan luomisessa sekä oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen kehittämisessä. Opetuksen tehtävänä on herättää kiinnostusta kieleen ja ilmaisuun sekä erilaisten tekstien tuottamiseen ja tulkitsemiseen.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuuden 1-2 vuosiluokkien tavoitteisiin ja sisältöihin sisältyvät laaja-alaisen osaamisen tavoitteet, jotka ovat ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2), itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3), monilukutaito (L4), tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5), työelämätaidot ja yrittäjyys (L6) ja osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7). Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita painotetaan opetuksen tavoitteiden ja sisältöjen mukaan.

3.1. Ohjaus, eriyttäminen ja tuki suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1-2

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä luku- ja kirjoitustaidon oppimista yhteistyössä kotien kanssa. Kielellisiä vaikeuksia puheen, lukemisen ja kirjoittamisen alueella pyritään tunnistamaan mahdollisimman varhain. Opettaja mallintaa sanojen, virkkeiden ja tekstien lukemista ja ymmärtämistä sekä kirjoittamisen tapoja. Oppilaita ohjataan käyttämään mediavälineitä turvallisesti ja monipuolisesti. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

3.2. Oppilaan oppimisen arviointi suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 1-2

Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Yhteisen pohdinnan sekä palautteen antamisen ja saamisen avulla opettaja ohjaa niin koko opetusryhmän kuin yksittäisen oppilaan oppimista ja edistymistä. Vuosiluokilla 1-2 oppimisen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden kielellistä kehitystä kaikilla tavoitealueilla. Opettaja pyrkii saamaan kokonaiskuvan kunkin oppilaan kielellisestä kehityksen edistymisestä. Arviointiin perustuvan palautteen kautta oppilaat saavat tietoa kielitaitonsa vahvuuksista sekä edistymisestään opiskelemansa kielen oppijana. Oppilaat saavat myös monipuolisesti palautetta siitä, miten he ymmärtävät ja käyttävät kieltä, ilmaisevat itseään, osallistuvat yhteiseen keskusteluun sekä tuottavat ja tulkitsevat tekstejä. Laadukas ja kannustava palaute osaamisen eri alueilta on tärkeää. Se auttaa oppilaita huomaamaan onnistumisiaan ja edistymistään sekä motivoi suuntaamaan työskentelyään kielellisen kehityksen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Arviointi tuottaa tietoa myös opetuksen suunnittelua varten sekä auttaa havaitsemaan mahdollisia tuen tarpeita oppilaiden kielellisessä kehityksessä.

3.3. Oppimäärän tavoitteet ja keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 1-2

Ensimmäisen ja toisen vuosiluokan sisällöt on kirjattu yhdistettyinä, mutta niitä tulee käsitellä myös erikseen. Oppilaiden erilaiset suomen kielen taidot tulee huomioida ja oppisisältöjä tulee painottaa oppilaan suomen kielen taidon mukaisesti. Tarvittaessa opetuksen tavoitteita ja sisältöalueita tulee eriyttää niin ylös kuin alaspäin riippumatta siitä, millä vuosiluokalla oppilas opiskelee.

Suomi toisena kielenä -oppimäärän opetuksessa huomioidaan positiivisen kasvun ja oppimisen näkökulma, kannustava palaute ja oppilaan vahvuuksien tunnistaminen.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	DSH	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			
T1 rohkaista oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan.	S1 Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä, kysymistä, vastaamista, pyytämistä, kertomista, mielipiteen ilmaisua ja tunteista kertomista arjen ja koulun kielenkäyttötilanteissa.	Tutustutaan jokapäiväisiin tervehdyksiin, ohjeisiin, pyyntöihin, kieltöihin ja muiden arkisten asioiden ilmaisuun opettajan ohjauksessa. Harjoitellaan ryhmäviestintätaitoja opettajan ohjauksessa. Nimetään tunteita ja harjoitellaan sekä vahvistetaan tunnetaitoja.	L2, L4
T2 harjaannuttaa ja rohkaista oppilasta kertomaan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustelemaan erilaisista aiheista sekä vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisua.	S1 Opetellaan huomaamaan, miten kieli toimii eri tilanteissa: kohteliaat ilmaukset, mielipide- ja tunneilmaukset, kysymysten rakentaminen, nykyhetki ja mennyt aika kerronnassa.	Opetellaan ja vahvistetaan ympärillä olevien asioiden ja esineiden nimeämistä ja niistä keskustelemista. Toiminnalliset harjoitukset, leikit ja pelit oppimisen tukena.	L1, L2, L7

		<p>Harjoitellaan vuorovaikutus- ja tunnetaitoja.</p> <p>Roolileikki, muisti- ja korttipelit, kuvakorteista kertominen, kuvasanatehtävien käyttö.</p>	
<p>T3 kannustaa oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista ilmaisurohkeutta ja mielikuvitusta ohjaamalla oppilasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin.</p>	<p>S1 Harjoitellaan ääntämistä, kuullun ymmärtämistä, toisten kuuntelemista ja toisilta viestijöiltä oppimista. Hyödynnetään rooli- ja teatterileikkejä sekä muita vuorovaikutusharjoituksia satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä.</p>	<p>Draamatyöskentely oppimisen tukena.</p>	<p>L1, L2, L7</p>
<p>Tekstien tulkitseminen</p>			
<p>T4 innostaa ja ohjata oppilasta lukutaidon oppimiseen ja sana- ja käsitevarannon kartuttamiseen.</p>	<p>S2 Edistetään lukemaan oppimista ja tekstin merkitysten ymmärtämistä hyödyntäen käsitteitä teksti, kuva, otsikko, kappale, virke, lopetusmerkki, sana, tavu, kirjain ja äänne.</p> <p>Harjoitellaan tekstin ymmärtämisen strategioita, laajennetaan käsite- ja sanavarantoa sekä opitaan tunnistamaan kerronnan peruskäsitteitä (päähenkilö, tapahtumapaikka, -aika ja juoni).</p>	<p>Opetuksessa valitaan luettavat ja käsiteltävät tekstit oppilaan kehittyvä suomentaito huomioiden.</p> <p>Kasvatetaan sanavarastoa keskustelemalla luetusta.</p> <p>Käsitellään yhdessä opettajan/oppilaan ääneen lukemaa tekstiä ja kuunneltuja tekstejä.</p> <p>Ääneen lukeminen, toistolukeminen, parilukeminen, minuuttilukeminen.</p>	<p>L1, L2, L4</p>

		<p>Tarkastellaan ja luetaan kuvia, kirjaimia ja otsikoita, ennakoidaan, tutkitaan ja työstetään tekstiä (mm. piirtämisen, kirjoittamisen, laulamisen, draaman ja keskustelemisen avulla).</p> <p>Käsitellään tarinoita toiminnallisesti, musiikin ja draaman keinoin.</p> <p>Lukutaidon opettelu tukemisessa ja vahvistamisessa käytetään perinteisten oppimispelien ja tehtävien rinnalla digitaalisia oppimispeljä ja -tehtäviä.</p>	
<p>T5 kannustaa oppilasta lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivia tekstejä ja kirjallisuutta ja keskustelemaan lukemastaan.</p>	<p>S2 Harjoitellaan yhteisten ja oman kiinnostuksen mukaisten kaunokirjallisten ja tietotekstien lukemista, tutkitaan niiden merkityksiä ja rakenteita, luetun liittämistä omiin kokemuksiin sekä lukukokemusten jakamista. Työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden yksinkertaisten tietotekstien ja</p>	<p>Kerrotaan luetusta oman kielitaidon tason mukaisesti.</p> <p>Äänikirjojen käyttäminen soveltaen.</p> <p>Parilukeminen, lukupiirit ja lukudiplomi soveltaen.</p> <p>Koulu- ja lähikirjaston käyttäminen.</p>	<p>L2, L4</p>

	mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä.		
Tekstien tuottaminen			
T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan eri tekstilajien ja niissä tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden tuottamista	S3 Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä kieliopillisiin rakenteisiin.	Tarkastellaan yksinkertaisten mainosten, uutisten ja muiden tekstilajien rakennetta ja sanastoa sekä luetaan ja harjoitellaan tuottamista ohjatusti. Tekstilajien tarkastelussa käytetään apuna malleja erilaisista tekstilajeista.	L2, L4
T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä tekstien suunnittelun ja tuottamisen taitoja.	S3 Harjoitellaan erilaisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.	Kerrotaan sanoja, lauseita sekä lyhyitä tekstejä ja tarinoita suullisesti ja kirjallisesti. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa kirjoitusharjoituksissa ja harjoitellaan näppäintaitoja. Saduttaminen oppimisen tukena. Varataan riittävästi aikaa peruskirjoitustaidon harjoittelukselle.	L4, L5
T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan oikeinkirjoituksen perusasioita.	S3 Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden piirteisiin, kuten sanastoon ja fraseologiaan sekä	Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä	L1, L4, L5

	kieliopillisiin rakenteisiin.	niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla (kirjain-äännevastaavuus, tavuttaminen, isot alkukirjaimet ja virkkeen lopetusmerkit).	
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			
T9 innostaa oppilasta edistämään kielitietoisuuttaan tekemällä havaintoja erilaisista puhetavoista omassa lähipiirissään sekä auttaa oppilasta huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten kielelliseen käyttäytymiseen.	S4 Pohditaan kielen ja kulttuurin merkitystä erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa ja monenlaisissa kuulluissa ja luetuissa teksteissä ja havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa. Opiskellaan keskustelussa tarvittavia kielitiedon käsitteitä.	Oppilaita kannustetaan lukemiseen sekä suomeksi että omalla ensimmäisellä kielellä tai kielillä. Oppilasta ohjataan arvostamaan sekä omaa että suomalaista kulttuuriperintöä. Tuetaan oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä. Puhekieli, kirjakieli, erilaiset puhetavat, murteet, koulun eri kielet.	L4, L6, L7
T10 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivaa kirjallisuutta ja ohjata oppilasta valitsemaan häntä itseään kiinnostavaa luettavaa sekä opastaa kirjaston	S4 Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa.	Käytetään erilaisia menetelmiä kuten parilukeminen ja lukupiirit. Kirjavinkkaukset ja lukudiplomit soveltaen.	L2, L4

käyttöön ja lastenkulttuuriin tutustumiseen.		Tutustutaan koulu- ja lähikirjastoon.	
T11 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvostamaan eri kieliä ja kulttuureita omassa ympäristössään ja eläytymään erilaisten ihmisten asemaan ja elämäntilanteisiin.	S4 Tutustutaan eri kulttuurien kertomuksiin, leikkeihin ja juhliin.	Monikulttuuriset juhlapäivät ja kansanperinnekäytännöt	L2
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena			
T12 auttaa oppilasta rakentamaan myönteistä käsitystä itsestä viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana.	S5 Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.	Oppilaan tiedonhankinnan ja sosiaalisen kielitaidon vahvistaminen esimerkiksi erilaisten digitaalisten laitteiden ja sähköisten oppimisympäristöjen avulla. Oppilaan suomen taidon jatkuva arviointi ja yhteistyö huoltajien kanssa.	L1, L2, L4
T13 ohjata oppilasta kehittämään kielitaitoaan eri oppiaineissa ja perehtymään koulussa tärkeisiin tekstilajeihin ja niiden ominaispiirteisiin	S5 Tarjotaan erilaisia malleja kouluun ja oppimiseen liittyvistä kielenkäyttötilanteista ja tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin.	Kielitietoinen opetus ja yhteistyö oppilasta opettavien opettajien välillä.	L1, L2, L4
T14 ohjata oppilasta havainnoimaan itseään kielenkäyttäjänä sekä arvioimaan omaa kielenoppimistaan.	S5 Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä	Tarkkaillaan omaa kielenoppimista ja harjoitellaan itsearviointia. Kannustetaan oppilasta oman äidinkielen opiskeluun.	L1, L2, L4

	sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.		
--	--	--	--

4. Oppimäärän erityinen tehtävä vuosiluokilla 3–4

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea suomen kielen taidon kehittymistä sekä luku- ja kirjoitustaidon ja vuorovaikutustaitojen sujuvoitumista ja monipuolistumista. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden kielitaito ja vahvuudet. Tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen yhteydessä harjaannutaan tarkastelemaan kielen piirteitä ja kirjallisuuden keinoja ja edetään laajempien tekstien lukemiseen ja lukukokemusten monipuoliseen jakamiseen. Opetuksen painopiste on oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen, lukuharrastuksen sekä sujuvan ja monipuolisen luku- ja kirjoitustaidon vakiinnuttamisessa.

4.1. Ohjaus, eriyttäminen ja tuki suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3–4

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä, sujuvan luku- ja kirjoitustaidon oppimista sekä lukutaidon syvenemistä ymmärtäväksi lukemiseksi. Oppilaita tuetaan sanavarannon laajentamisessa, käsitteiden oppimisessa sekä ajatusten kielentämisessä ja vuorovaikutustaidoissa. Jokaista oppilasta kannustetaan taitotasoaan vastaavan kirjallisuuden ja muiden tekstien lukemiseen ja ohjataan luetun ymmärtämisen strategioiden käyttöön sekä sopivien opiskelustrategioiden kehittämiseen ja omien vahvuuksien tunnistamiseen. Oppilaiden tekstien tuottamisen taitojen sekä oikeinkirjoituksen kehittämiseksi annetaan malleja sekä yhteisöllistä ja yksilöllistä tukea. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuu.

4.2. Oppilaan oppimisen arviointi suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 3–4

Arviointi ja siihen perustuva palaute on monipuolista, konkreettista ja oppimisen taitoja kehittävää. Arviointi nivotaan kiinteäksi osaksi oppimisprosessia. Arviointi perustuu monipuoliseen dokumentointiin siitä, miten oppilaiden laajenevat kielelliset taidot ja tekstien tuottaminen sekä tulkinta kehittyvät ja mitkä ovat heidän tietonsa kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista.

Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa ja muiden työskentelyä, ilmaisua ja tuotoksia. Oppimista tukevan, monipuolisen ja erittelevän arvioinnin ja palautteen avulla

oppilaita autetaan tulemaan tietoiseksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja he saavat välineitä niiden kehittämiseen. Omaehtoinen lukeminen on tärkeä tavoite, jota tuetaan ja arvioidaan suhteessa luku- ja kirjoitustaitoon.

4.3. Oppimäärän tavoitteet ja keskeiset sisällöt vuosiluokalla 3

Kolmannen ja neljännen vuosiluokan sisällöt on kirjattu vuosiluokittain, mutta niitä voi käsitellä myös yhdistettyinä. On tärkeää huomioida oppilaiden erilaiset suomen kielen taidot ja oppisisältöjä tuleekin painottaa oppilaan suomen kielen taidon mukaan. Tarvittaessa opetuksen tavoitteita ja sisältöalueita tuleekin eriyttää niin ylös kuin alaspäin riippumatta siitä, millä vuosiluokalla oppilas opiskelee.

Suomi toisena kielenä opetuksen punaisena lankana on oppilaan kehittyvän suomen kielen taidon huomioiminen, positiivinen kasvun ja oppimisen näkökulma, kannustava palaute ja oppilaan vahvuuksien tunnistaminen.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	DSH	Laaja-alainen oppiminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			
T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvaramiaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa	S1 Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta.	Harjoitellaan vuorovaikutustilanteissa toimimista rohkeasti ja rakentavasti. Vahvistetaan tunteiden nimeämistä ja tunnetaitoja Harjoitellaan ja vahvistetaan puheviestintätaitoja (esim. toimiminen ja asioiminen koulu- ja arkitilanteissa)	L1, L2, L4
T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvokkain vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan	S1 Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja.	Kannustetaan oppilasta osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin oman kielitaidon mukaisesti.	L1, L2, L4

<p>T3 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat</p>	<p>S1 Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä.</p>	<p>Draamatyöskentely oppimisen tukena. Digitaalisten apuvälineiden hyödyntäminen.</p>	<p>L2</p>
<p>Tekstien tulkitseminen</p>			
<p>T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä</p>	<p>S2 Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta.</p>	<p>Valitaan luettavat ja käsiteltävät tekstit oppilaan kehittyvä suomentaito huomioiden. Lukudiplomi soveltaen. Käsitellään eri tekstilajeja toiminnallisesti.</p>	<p>L1, L4</p>
<p>T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen</p>	<p>S2 Opitaan tunnistamaan kertovien ja kuvaavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä.</p>	<p>Luetaan ja käsitellään erilaisia tekstejä yhdessä (opettaja ja oppilas). Lukudiplomi soveltaen.</p>	<p>L2, L4</p>
<p>T6 ohjata oppilasta päättelevään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarastoaan</p>	<p>S2 Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.</p>	<p>Harjoitellaan tekstien sanoman ymmärtämistä. Sanaluokkien opettelua: substantiivit (erisnimet, yleisnimet), adjektiivit (vertailumuodot) ja verbit (persoonamuodot), persoonapronominit. Toiminnallisuus harjoittelun tukena. Eriytetyt oppimismateriaalit ja -</p>	<p>L1, L2, L4</p>

		oppimispelit (myös digitaaliset).	
Tekstien tuottaminen			
T7 innostaa oppilasta edistämään käsikirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä	S3 Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä.	Pyritään herättämään kirjoittamisen iloa omien tarinoiden ja tekstien kautta. Harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista käsin ja tietokoneella yksin ja ryhmässä. Varataan riittävästi aikaa peruskirjoitustaidon harjoitteluun ja vahvistamiseen (isot alkukirjaimet, virkkeen lopetusmerkit, yhdyssanat, vuoropuhelu)	L1, L4, L5
T8 auttaa oppilasta syventämään taitoaan suunnitella ja tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita	S3 Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia tekstejä.	Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Tekstilajien tarkastelussa ja käsittelyssä käytetään apuna malleja erilaisista tekstilajeista.	L1, L2, L4
T9 ohjata oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta	S3 Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.	Opetellaan arvioimaan omia tekstejä sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Vahvistetaan eläytyvää ja luovaa kirjoittamista omien tarinoiden kautta.	L1, L2, L4
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			
T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja	S4 Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin.	Kannustetaan lukemiseen sekä suomeksi että omalla ensimmäisellä kielellä tai kielillä.	L2, L4

puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia		Ohjataan arvostamaan suomalaista sekä omaa kulttuuriperintöä.	
T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön	S4 Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuvaan ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina.	Opettajan ääneen lukeminen, parilukeminen ja lukupiirit, kirjavinkkaukset, lukudiplomi soveltaen, koulu- ja lähikirjaston käyttäminen.	L2
T12 ohjata oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tukea oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä ja rohkaista hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria	S4 Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita	Tuetaan oppilaan monikielistä ja kulttuurista identiteettiä yhteistyössä oppilasta opettavien opettajien kanssa.	L2, L4
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena			
T13 innostaa oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita	S5 Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.	Laajennetaan sanavarastoa, vahvistetaan oppilaan sosiaalista kielitaitoa ja eri kielten oppimista. Tuetaan ja kannustetaan oppilaan myönteistä käsitystä suomen kielen käyttäjänä. Kannustetaan oppilasta käyttämään suomenkielistä mediaa monipuolisesti.	L1, L2, L7
T15 kannustaa oppilasta kehittämään	S5 Opitaan jäsentämään lukemisen,	Kannustetaan oppilasta työskentelemään suomeksi sekä	L1, L6, L7

tietojaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä	kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa.	hakemaan tietoa itsenäisesti ja ryhmässä. Tiedonhaku perheen omilla kielillä. Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen oppimisen tukena.	
---	--	--	--

4.4. Oppimäärän tavoitteet ja keskeiset sisällöt vuosiluokalla 4

Kolmannen ja neljännen vuosiluokan sisällöt on kirjattu vuosiluokittain, mutta niitä voi käsitellä myös yhdistettyinä. On tärkeää huomioida oppilaiden erilaiset suomen kielen taidot ja oppisisältöjä tuleekin painottaa oppilaan suomen kielen taidon mukaan. Tarvittaessa opetuksen tavoitteita ja sisältöalueita tuleekin eriyttää niin ylös kuin alaspäin riippumatta siitä, millä vuosiluokalla oppilas opiskelee.

Suomi toisena kielenä opetuksen punaisen lankana on oppilaan kehittyvän suomen kielen taidon huomioiminen, positiivisen kasvun ja oppimisen näkökulma, kannustava palaute ja oppilaan vahvuuksien tunnistaminen.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	DSH	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			
T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa ohjata oppilasta	S1 Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua yhteisöllisesti erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta.	Harjoitellaan toimimaan vuorovaikutustilanteissa rohkeasti ja rakentavasti. Vahvistetaan tunteiden nimeämistä ja tunnetaitoja. Puheviestintätaidot (koulu- ja arkitilanteet, puhelimesta toimiminen).	L1, L2, L4

T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan	S1 Harjoitellaan ääntämistä, kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimisen taitoja.	Innostetaan ja kannustetaan oppilasta osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin.	L1, L2, L4
T3 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomion myös muut osallistujat	S1 Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, niiden suunnitteluun ja niiden toteuttamiseen.	Draamatyöskentely oppimisen tukena. Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen.	L2
Tekstien tulkitseminen			
T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä	S2 Harjoitellaan kaunokirjallisuuden ja erilaisten tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista sekä käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita. Edistetään tekstilajien piirteiden sekä kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta.	Valitaan luettavat ja käsiteltävät tekstit oppilaan kehittyvä suomentaito huomioiden. Lukudiplomi soveltaen. Käsitellään eri tekstilajeja toiminnallisesti.	L1, L4
T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen	S2 Opitaan tunnistamaan kertovien ja kuvaavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan selittämään ja vertailemaan sanojen ja niiden	Käytetään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivaa tekstinymmärtämisstrategiaa Avataan eri tiedonalojen kieliä Lukudiplomi soveltaen.	L2, L4

	synonyymien merkityksiä.		
T6 ohjata oppilasta päättelevään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan	S2 Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat). Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.	Harjoitellaan tekstien sanoman ymmärtämistä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Sanaluokkien opettelua (verbit, substantiivit, adjektiivit, pronominit, numeraalit, taipumattomat sanat). Toiminnallisuus harjoittelun ja oppimisen tukena. Oppimispelit (perinteiset ja digitaaliset). Eriytetyt ja havainnolliset oppimismateriaalit.	L1, L2, L4
Tekstien tuottaminen			
T7 innostaa oppilasta edistämään käsikirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja kulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä	S3 Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja itsenäisesti ja ryhmässä.	Pyritään kirjottamisen iloon omien tarinoiden ja tekstien kautta. Harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista käsin ja tietokoneella yksin sekä ryhmässä. Varataan riittävästi aikaa peruskirjoitustaidon harjoitteluun ja vahvistamiseen (virke, päälause- ja sivulause).	L1, L4, L5
T8 auttaa oppilasta syventämään taitoaan suunnitella ja tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa	S3 Tuotetaan ikäkaudelle sopivia kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstilajeja ja niissä käytettävää	Tekstilajien tarkastelussa ja käsittelyssä käytetään apuna malleja erilaisista tekstilajeista.	L1, L2, L4

ja kieliopillisia rakenteita	sanastoa ja kieliopillisia rakenteita.		
T9 ohjata oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta	S3 Tutustutaan kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja muokataan tekstejä palautteen perusteella.	Opetellaan arvioimaan omia tekstejä sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Eläytyvä ja luova kirjoittaminen: kirjoittamisen ilo ja kielen tutkiminen omien tarinoiden kautta.	L1, L2, L4
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			
T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia	S4 Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun suomen piirteisiin	Oppilasta kannustetaan lukemiseen sekä suomeksi että omalla ensimmäisellä kielellä tai kielillä Oppilaita ohjataan arvostamaan sekä omaa että suomalaista kulttuuriperintöä	L2, L4
T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön	S4 Tutustutaan lapsille ja nuorille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuvaan ja mediateksteihin sekä kirjastoon niitä tarjoavana resurssina.	Voidaan käyttää erilaisia kirjallisuuden opetusmenetelmiä, kuten esim. opettajan ääneen lukeminen, parilukeminen ja lukupiirit, kirjavinkkaukset, lukudiplomi soveltaen, koulu- ja lähikirjaston käyttäminen.	L2
T12 ohjata oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tukea oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä ja	S4 Tutkitaan tilanteen ja aiheen mukaista kielen vaihtelua havainnoimalla koulun ja oppilaiden vapaa-ajan vuorovaikutustilanteita.	Tuetaan oppilaiden monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä. Tehdään yhteistyötä oppilasta opettavien opettajien kanssa.	L2, L4

rohkaista hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria			
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena			
T13 innostaa oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita	S5 Vahvistetaan oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.	Laajennetaan sanavarastoa, vahvistetaan oppilaan sosiaalista kielitaitoa ja eri tiedonalojen kielten oppimista. Tuetaan ja kannustetaan oppilaan myönteistä käsitystä suomen kielen käyttäjänä Kannustetaan oppilasta suomenkielisen median käyttämiseen monipuolisesti ja vastuullisesti.	L1, L2, L7
T15 kannustaa oppilasta kehittämään tietojaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä	S5 Opitaan jäsentämään lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelun ja puhumisen prosesseja pienempiin osiin ja harjoitellaan näitä osataitoja sekä erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa apuna eri tiedonalojen tiedonhankinnassa.	Kannustetaan oppilasta työskentelemään suomeksi sekä hakemaan tietoa itsenäisesti suomeksi ja muilla osaamillaan kielillä. Tiedonhaku perheen omilla kielillä. Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen oppimisen tukena.	L1, L6, L7